

STYRMEDEL FÖR EN VÄXANDE VÄTGASMARKNAD – UTMANINGAR IDAG OCH VÄGEN FRAMÅT

Mario Draghis rapport om EU:s konkurrenskraft

EU har hamnat på efterkälken

Högnivårapporten "[The future of European competitiveness](#)" - en plan över hur medlemsländernas konkurrenskraft och ekonomi ska stärkas.

Skillnaden i BNP mellan EU och världens största ekonomi USA har under de senaste två årtionden ökat påtagligt:

- 2002 var USA:s ekonomi 17% större än EU:s. 2023 var skillnaden 30%.
- Under tiden har även Kina gått om EU som den näst största ekonomin.
- Hushållens disponibla inkomst har stigit nästan dubbelt så mycket i USA som i EU-länderna.

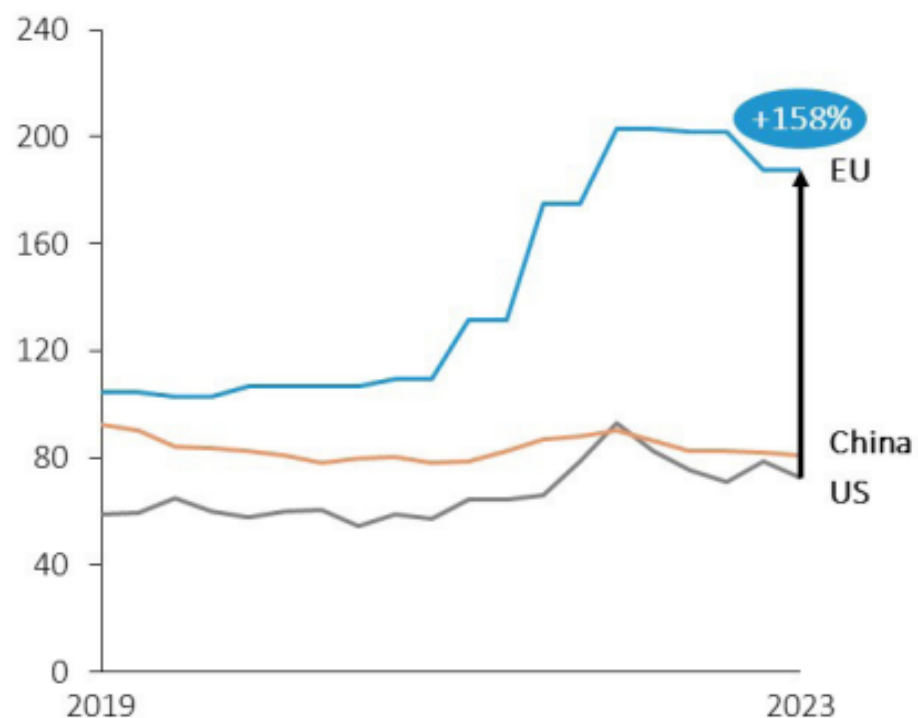
Några faktorer pekas ut:

1. Den öppna världshandeln som EU tidigare vunnit mycket på har saktat ned,
2. Ökade energipriser efter Rysslands invasion av Ukraina,
3. EU-länderna har inte tidigare behövt satsa så stora summor på försvar och säkerhet när USA stod som garant,
4. Bristande samordning och ineffektiv styrning.
5. Regelbörda och administrativa hinder.

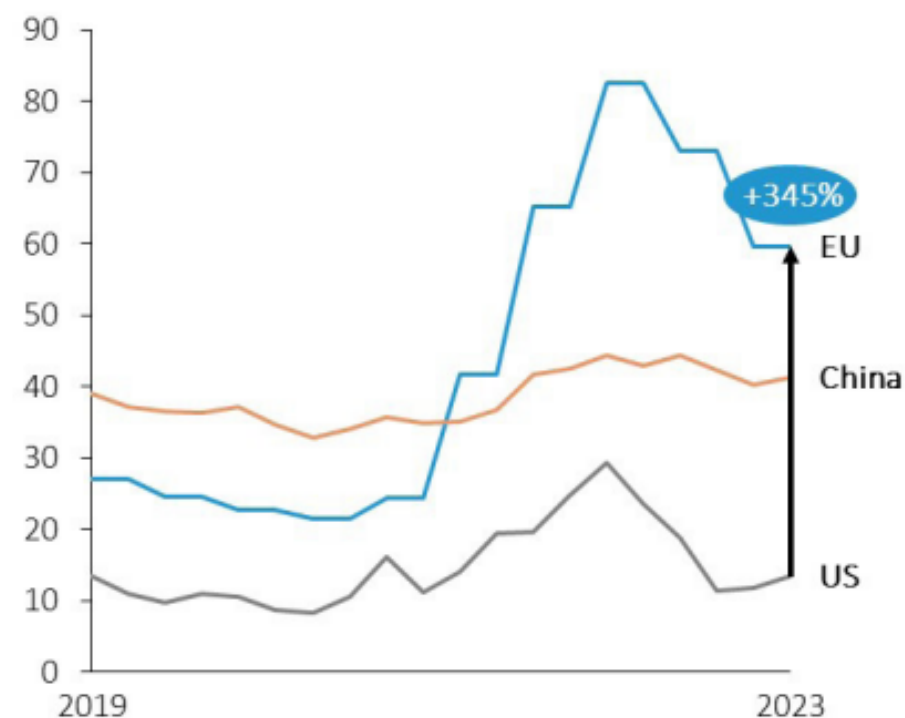
FIGURE 6

Gas and retail price gap for industry

Industrial retail power prices
EUR/MWh

Industrial gas prices
EUR/MWh

Source: European Commission, 2024. Based on Eurostat (EU), EIA (US) and CEIC (China), 2024.

Källa: ["The future of European competitiveness"](#) Mario Draghi

Några utmaningar från Kommissionens period 2019-2024 som låg till grund för Draghirappporten...

- Globala ekonomiska parter och konkurrenter, bl.a. USA och Kina, har stora ekonomiska stöd till inhemsk produktion av förnybar vätgas
- En del av EU:s arbete att påskynda investeringar och finansiering i grön teknik är det temporära kris- och omställningsramverket.

Men efter att Draghirappporten och Kommissionens politiska program togs fram har USA haft val...

Förutom stora stöd till industri utanför EU, ökar nu risken för höga tullar.

Varnar för statsstödsrace

Påminner om varför statsstödsreglerna finns...

- ✓ Skyddar konkurrensen på EU:s inre marknad.
- ✓ Säkerställer att företag inom EU har förutsättningar att konkurrera på lika villkor.

Det temporära kris- och omställningsramverket ger gröna investeringar i Europa, men

- grunden i statsstödsreglerna sätts ur spel,
- regelverket ger inget skydd till små länder med sämre ekonomiska möjligheter att stötta sin industri.
- Tyskland gav sammanlagt **större stöd** till sin industri under energikrisen än alla 26 medlemsländer tillsammans.

Varning för statsstödsrace!

- EU skiljer sig från USA och Kina eftersom medlemsstaterna nationellt har självbestämmanderätt. Risk att vi konkurrerar med varandra i stället för att prioritera hela Europa.
- De tillfälliga reglerna ska fasas ut i december 2025 men chans/risk att de blir kvar. Het fråga inför det kommande EU-valet i sommar. Nästa kommission och parlament avgör!

Kommissionens mål för produktion och import av förnybar vätgas

Vätgasstrategi

REPowerEU Plan

Senast
2024

Installera elektrolysörer för förnybar vätgas på minst 6 GW

Producera upp till en miljon ton förnybar vätgas

Senast
2030

Installera elektrolysörer för förnybar vätgas på minst 40 GW

Producera upp till tio miljoner ton förnybar vätgas

Producera tio miljoner ton förnybar vätgas (inhemskt)

Importera tio miljoner ton förnybar vätgas

NOTERA:

Kommissionen har tagit fram mål för produktion och import av vätgas, men inget för kostnaden för vätgasproduktion.

- I vätgasstrategin nämns bara att förnybar energi ska finnas tillgänglig till konkurrenskraftigt pris.
- Jämförelse att USA har sådant mål (1 US-dollar per kilo senast 2031)

Exempel på EU-rätt som ska styra mot målen

- **Förnybartdirektivet**

- Bestämmelser om främjande av förnybar energi.
- Mål om användning av förnybar energi
- Innehåller bl.a. krav som måste uppfyllas för stödgivning.

- **Gasmarknadspaketet**

- Gemensamma regler för överföring/transport, distribution, leverans och lagring av vätgas.

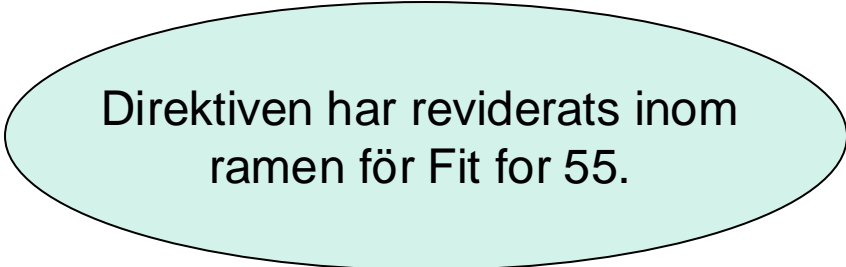
- **EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS**

- Utsläppen inom EU ETS ska minska med 62% till 2030 jämfört med 2005
- Fria tilldelning för vissa sektorer fasas ut samtidigt som CBAM fasas in.
- All vätgasproduktion inkluderas (tidigare endast fossil vätgas) och produktionskapacitetsgränsen sänks från 25 till 5 ton vätgas per dag. Fri tilldelning vätgasproduktion (fasas ut till 2036).

- **Energiskattedirektivet (revidering ännu ej beslutat)**

- Regler om beskattning av energiprodukter och elektricitet.
- I revidering föreslås bl.a. vidgad skatteplikt för vätgas.

- **M.fl.**

Direktiven har reviderats inom ramen för Fit for 55.

Flera pågående regeringsuppdrag om implementering. Bl.a. till

- Energimyndigheten (avseende Förnybartdirektivet)
- Naturvårdsverket (avseende EU ETS)
- Energimarknadsinspektionen (avseende Gasmarknadspaketet)

Har Sverige en strategi för vätgas?

Regeringens politiska inriktning för vätgas redovisas i Energipolitiska inriktningspropositionen där regeringen bedömer att statliga insatser för vätgas bör vägledas av vissa principer:

1. Användningen av fossilfri vätgas ska bidra till omställningen till fossilfria energisystem och industriprocesser.
2. Vätgasanvändningen ska fokusera på samhällsekonomiskt nyttiga tillämpningar där mer resurs- och kostnadseffektiva alternativ saknas.
3. Vätgasproduktionen ska effektivt integreras med el- och värmesystem och bidra till en trygg energiförsörjning i Sverige.
4. Vätgasinfrastruktur ska byggas ut på ett sätt som underlättar klimatomställningen och värnar Sveriges konkurrenskraftiga energipriser.

Även ett antal pågående myndighetsuppdrag om samordning och samplanering (EM, Ei och SvK)

Några exempel på uppmaningar till politiken kopplat till styrmedel för vätgas

PRODUKTION

- Inför en produktionspremie för fossilfri vätgas och/eller sänk gränsen för fri tilldelning för utsläppsfri teknik inom EU ETS 1.

DISTRIBUTION

- Genomför gasmarknadspaketet (direktiv och förordning) skyndsamt och inför tidig reglering för vätgasdelarna.
- Utse skyndsamt en huvudpart (Hydrogen Transmission Network Operator, HTNO) med ansvar för att bygga, investera och operera vätgasnät med tillhörande infrastruktur såsom lagringsanläggningar och kompressorer.
- Inför tydliga regler för tillstånd/koncession för vätgasledningar.

ANVÄNDNING:

- Verka för att möjliggöra att fossilfri vätgas som används i fordon med förbränningsmotor skattebefrias i likhet med vätgas i bränsleceller.
- Säkerställ med långsiktiga styrmedel att totalkostnadskalkylen (TCO) för en biogas- eller vätgaslastbil är i paritet med en diesellastbil.
- EU ETS driver industrins omställning

Förhandlingarna av reviderat energiskattedirektiv, hur går det?

Hur går det i förhandlingarna?

- Ordförandeskapet (HU) satte upp en riktlinjedebatt om översynen av energiskattedirektivet på dagordningen för Ekofinrådets möte den 10 december.
”Do you share the view that the current state of play of the negotiations on the Revision of the Energy Taxation Directive shows that we are in the right direction for striking a balance between the climate ambition and the specificities of the Member States, as well as the competitiveness of the EU?”
- Ekofinrådet är EU:s råd för ekonomiska och finansiella frågor och består av finansministrar från alla EU:s medlemsstater.
- Tyvärr gick inte diskussionerna på Ekofinmötet som hoppats. Flera MS var kritiska mot att flyg och sjöfart lyfts bort från förslaget.
- Energiskattedirektivet beslutas med enhällighet i Rådet. Parlamentet har endast en rådgivande roll men ska ha meddelat sin ståndpunkt innan ministerrådet kan gå vidare till beslut, vilket ännu inte har skett.

Energigas Sverige har tagit del av de reviderade kompromisstextförslagen från ordförandeskapet som legat till grund för höstens förhandlingar i Rådet.

Enligt kompromissförslaget:

Utvidgad skatteplikt för vätgas

Vätgas blir skattepliktig även vid:

- Användning för uppvärmning, samt
- Användning i bränsleceller

(Vätgas som används i förbränningsmotor är skattepliktigt redan idag)

(El som produceras och används ombord på fordon, fartyg eller flygplan ska även fortsättningsvis undantas från beskattning.)

Article 2 (1)

1. The term "Energy product"s shall apply to:

.....

(f) products falling within CN code 2804 10, if these are intended for use as heating fuel or motor fuel;

....

Article 2 (3)

- "Energy products used as fuel in fuel cells installed on board vehicles, vessels and aircraft shall be considered to be used as motor fuels. Energy products used as fuel in stationary fuel cells shall be considered to be used as heating fuels. "

Enligt nu gällande ETD definieras inte vätgas som energiprodukt. Därmed inte skattepliktig vid användning för uppvärmning.

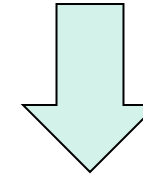
5. Bättre förutsättningar för vätgas i förbränningsmotor genom beskattning efter energiinnehåll?

Varför beskattas vätgas i bränslecell och förbränningsmotor olika?

- Sveriges beskattning av vätgas bygger på reglerna i EU:s energiskattedirektiv (ETD).
- Enligt ETD ska produkter som används som motorbränsle, och som inte har någon egen minimiskattesats, beskattas i nivå med likvärdigt motorbränsle.
- Vätgas som används i förbränningsmotor beskattas därmed som naturgas. Det innebär samma energiskatt, samma CO₂-skatt och samma enhet som nationellt tillämpas för naturgas.
- Vätgas som förbrukas i bränslecellerna i ett motordrivet fordon förbrukas inte som bränsle i en motor. Vätgasen blir därmed inte skattepliktig.

Skatt på naturgas som används som motorbränsle (fr.o.m. 1 jan 2025):

- Energiskatt: 0 kr/Nm³
- Koldioxidskatt: 3233 kr/Nm³

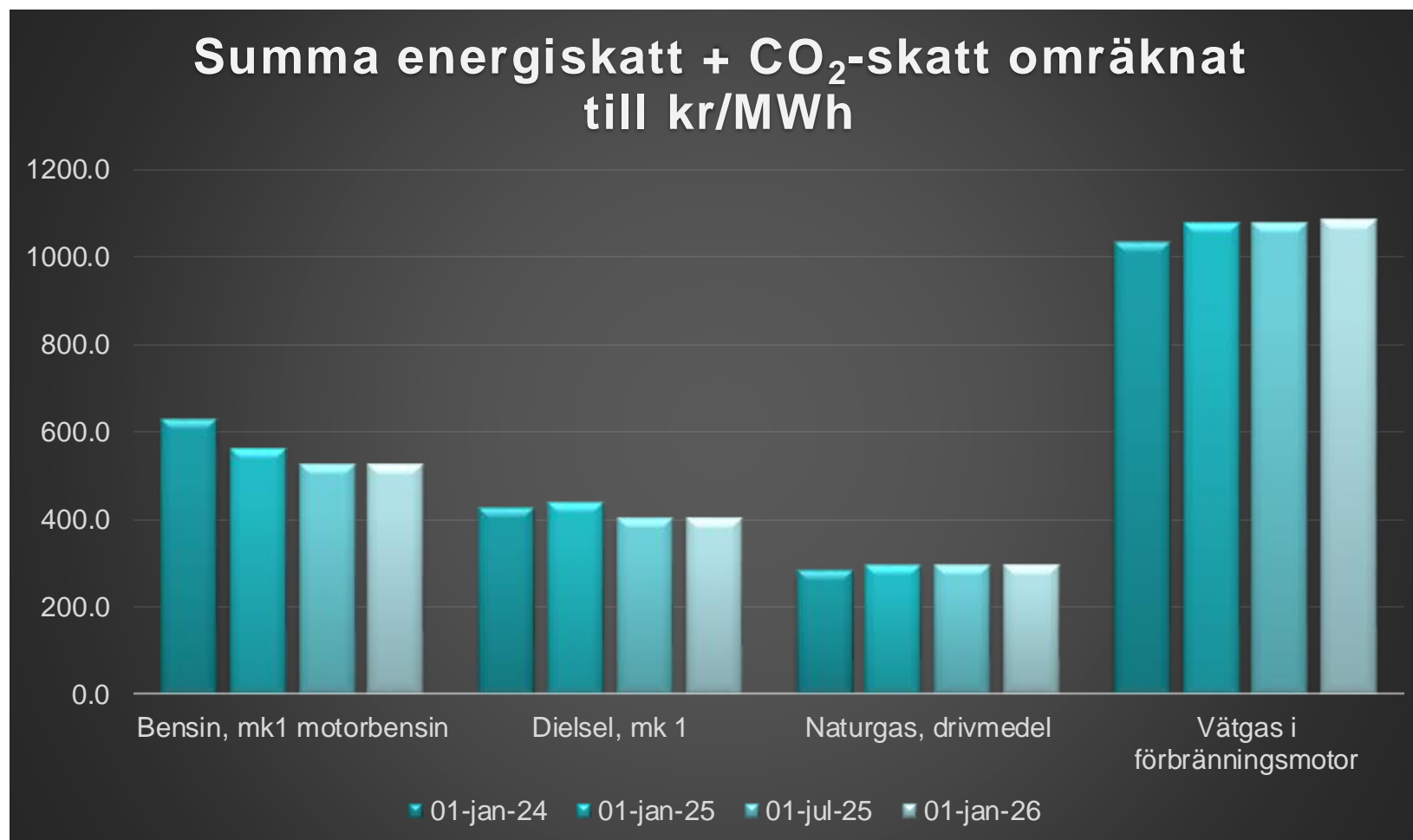

Skatt på vätgas som används som motorbränsle (fr.o.m. 1 jan 2025):

- Energiskatt: 0 kr/Nm³
- Koldioxidskatt: 3233 kr/Nm³

Reglerna följer av ETD. I nuvarande ETD finns ingen eller mycket små möjligheter att skattebefria vätgas i förbränningsmotor så som görs för biogas.

Omräknat till energiinnehåll blir skatten på vätgas i förbränningsmotor mer än 3,5 gånger högre än skatten på naturgas

Skadan kan lindras om skatten på naturgas baseras på energiinnehåll istället för volym

Om lagen om skatt på energi ändras så att skatten på naturgas tas ut på energiinnehåll istället för volym lindras effekten av beskattningen av vätgas i förbränningsmotor.

Om skattebasen för naturgas ändras till energiinnehåll istället för volym blir skatten vid användning som motorbränsle (fr.o.m. 1 jan 2025):

- Energiskatt: 0 kr/MWh
- Koldioxidskatt: 303 kr/MWh

Och förstås exakt samma för vätgas

Summa energiskatt + CO₂-skatt om skattesatsen på naturgas istället anges per energiinnehåll [kr/MWh]

Ändrad skattebas för naturgas, från volym till energiinnehåll, ger en sänkning av skatten på vätgas i förbränningsmotor från ca 1035 kr/MWh till 283 kr/MWh.